

Opschrift

Vergadering van 18 juni 2019

Nummer: 2019_MV_00217

Onderwerp:

Mondelinge vraag van raadslid Tine De Moor: Toekomstplannen en huidige maatregelen grondwaterstanden

Raadslid(-leden):

Tine De Moor - Groen

Bevoegd: Tine Heyse

Omschrijving van de vraag

Toelichting:

Er staat vermoedelijk weer een droge zomer voor de deur en inmiddels is ook duidelijk dat de grondwaterstanden nu al dramatisch laag staan.

Vraag:

- Zijn er plannen om op zeer korte termijn -voor de zomermaanden - de Gentenaars te sensibiliseren m.b.t. drinkwatergebruik?
- Welke onthardingsmaatregelen worden er genomen zodat de insijpeling van water en aanvulling van grondwater wordt verbeterd?

Behandeld door de commissie milieu, natuur, personeel en fm (mnp) in vergadering van 18 juni 2019.

Antwoord

20 juni 2019

Vraag1:

Zijn er plannen om op zeer korte termijn - voor de zomermaanden - de Gentenaars te sensibiliseren m.b.t. drinkwatergebruik?

Dit is een zeer terechte vraag. Want, hoewel iedereen vreest voor wateroverlast, wordt droogte een even prangend probleem. Er is weinig water beschikbaar in Vlaanderen.

Internationaal gezien is de waterbeschikbaarheid (in m³ per inwoner) in Vlaanderen en Brussel één van de laagste in Europa, blijkt uit cijfers van Prof. Patrick Willems van de KU Leuven. Zelfs Spanje heeft meer water per inwoner ter beschikking.

Zowel voor het vocht in de bodem, de waterstanden van de waterlopen en het grondwater is de situatie acuut, zo blijkt uit het Droogterapport van de VMM. Hoe komt dat?

- Minder regenval dan gewoonlijk. Al sinds vorig jaar regent het weinig. De maanden maart, april en mei van dit jaar waren uitzonderlijk droog, met de helft minder neerslag dan gemiddeld. Daardoor staat het water in beken en grachten laag. Er sijpelt weinig water in de bodem.
- Een groot deel van de bodem is verhard. Het regenwater kan niet indringen in de ondergrond, maar wordt meteen afgevoerd.
- Er wordt veel grondwater opgepompt door industrie, particulieren en landbouw.

In geval van acute droogte, voorzien we acties samen met Farys. Zij hebben een belangrijke rol als het over sensibilisatie over drinkwater gaat:

- Bij **code geel (waaktoestand)/oranje (alarmtoestand)** voor droogte voeren we samen met Farys en de Dienst Noodplanning crisiscommunicatie. Zo werden vorig jaar verschillende persberichten opgemaakt om op te roepen zuinig om te gaan met drinkwater. Die werden goed opgepikt in de lokale pers. Ook via social media zullen we die boodschappen verspreiden. Dezelfde aanpak voorzien we ook voor dit jaar.
- Het is de Vlaamse Droogtecommissie (met vertegenwoordigers van administratie en Vlaamse kabinetten) die bepaalt hoe hoog het risico is.
- Dit jaar zal als **proefproject** ook ingezet worden op het **hergebruik van bemalingswater** bij bouwwerken. Dat project loopt samen met de Vlaamse Milieumaatschappij en de Provincie Oost-Vlaanderen. In droogteperiodes (code oranje door de Droogtecommissie) zal verplicht worden om het bemalingswater op te vangen en ter beschikking te stellen aan de Groendienst, Brandweer, IVAGO en buurtbewoners. Het water kan dan gebruikt worden voor irrigatie, schoonmaak van straten of als bluswater. Over deze maatregel wordt momenteel specifieke, gerichte communicatie uitgewerkt. Na de zomer zullen we evalueren of we deze aanpak kunnen uitbreiden.
- Bij de vergunningen voor bronbemalingen wordt er ook maximaal voor gekozen om het water dat toch wordt geloosd, te laten insijpelen in de bodem. Zo wordt de bodemwatertafel aangevuld.

Op continue basis hebben we communicatie en sensibilisatie opgezet over droogte en klimaatadaptie.

- Communiceren en sensibiliseren over drinkwater is een taak van Farys.

- Wat wij als stad doen, is sensibiliseren over het voorkomen van het probleem. Daarin staat vooral het belang van **bronmaatregelen** centraal. Het gaat dan vooral over hergebruik van regenwater, ontharden, vergroenen en infiltratie. Daarvoor zetten we in op het stadsmagazine, de website Gent Klimaatstad, pers, Facebook en evenementen.

Vraag 2:

Welke onthardingsmaatregelen worden er genomen zodat de insijpeling van water en aanvulling van grondwater wordt verbeterd?

De uitdagingen zijn groot. Gent is sterk verstedelijkt, met historisch gezien veel verharde oppervlaktes. Maar de ambities zijn ook groot. Ontharding heeft een prominente rol gekregen in het bestuursakkoord, in het klimaatadaptatieplan, in het nieuw ruimtelijke structuurplan.

Het besef is doorgedrongen dat onthardingsmaatregelen veel voordelen hebben: zorgen voor insijpeling van water, verlagen van het risico op wateroverlast, verfraaien van de buurt en zorgen voor afkoeling in de zomer.

Me de stad richten we ons op verschillende niveaus:

- Op stadsniveau: de klimaattassen en de groenpolen (Franse Vaart, Gentbrugse Meersen)
- Op wijkniveau: nieuwe parken, ontharding pleinen (Oostakkerdorp, de Smet-de Naeyer)
- Op straatniveau: perkjes, straatbomen, groene parkeerplaatsen (Hertstraat, Toeffaertstraat)
- Op huisniveau: geveltuintjes, vergunningen bij bouwwerken

Voor het **openbaar domein** hanteren we volgende principes:

- In de eerste plaats het **voorkomen van verdere verharding** van het openbaar domein
- Vervangen van **bestaande verharding** door groen,. Zo zorgen we onder andere voor meer straatbomen, plantvakken, groene bermen of grindgazon.
- Als vuistregel gebruiken we: om de vijf parkeerplaatsen een boom. Tussen 2011 en 2017 kwamen er zo **1.360 straatbomen** bij in Gent.
- Waar verharding toch nodig is, kiezen we waar mogelijk voor **waterdoorlatend materiaal** zoals waterdoorlatende betonstenen, grasdallen of kasseien met open voegen. Dit kan bv. op parkeervakken of sommige voetpaden.
- We zorgen er tegelijk ook voor dat er plekken komen waar water kan opgevangen worden en in de bodem sijpelen. Bijvoorbeeld door grachten te voorzien of open te leggen waar daar ruimte voor is. Of wadi's, verlaagde bermen waarin het water kan insijpelen en niet in de riolering terecht komt.

- In 2018 waren er voor **10 hectaere onthardingsprojecten** in Gent. Dat gaat alleen over grote projecten, de kleine ingrepen zoals straatbomen of vergroening van parkeerplaatsen zijn daarin nog niet meegenomen.

Voor het **private domein** vormen de Gewestelijke Verordening Hemelwater (GSV) en het Gentse Algemeen bouwreglement (ABR) belangrijke instrumenten. Wie bouwt, moet infiltratievoorzieningen aanleggen voor hemelewater dat niet nuttig kan hergebruikt worden.

Bij de herwerking van het ABR zullen infiltratiemetingen bij de start van het bouwproject verplicht worden, zodra ruimte voor infiltratie van bij het ontwerp wordt meegenomen. Dat biedt betere garanties op een blijvend goede werking.

Afsluitend

- Bij acute droogte: communicatie samen met Farys en de Dienst Noodplanning om drinkwater te besparen.
 - Proefproject met de recuperatie van water bronbemaling, ter beschikking gesteld aan de Groendienst, Brandweer, IVAGO en de buurtbewoners.
 - De noodzaak aan ontharding is groot. In het openbaar domein hebben we het zelf in handen. We leggen parken aan, ontharden grote oppervlaktes asfalt, vervangen parkeerplaatsen door straatbomen...
 - Op het privé domein hebben we met Gewestelijke Verordening hemelwater (GSV) en het Gentse Algemeen bouwreglement (ABR) hef bomen in handen. Bij omgevingsvergunningen wordt standaard opgelegd om zoveel mogelijk hemelwaterrecuperatie en infiltratie te voorzien.
-